

יה א ב מיי פ"ד מהל'
מטמא משכב ומשכב
הלכה י'
יש ג מיי פ"א מהל'
נערה הלכה י סג
עשין כד טו"ע אה"ע ס"י
קע:

מוסף רש"י

דקאמרה מואב. משמע
מאלי (נוד ב.ב.). דקאמרה
בן עמי. גלגון נקיע
הוא, דלא רתה להודיע
דמאליה נתעברה (שם).
אל תצורם ואל תתגר
בם. ומללל כתיב כה
מלחמה, שנת מיה דלפילו
עוד לא ליעבד להו, ולא
עוד אלל אפילו כמיה
דקיימיה מואב. התמו
פרסמה, דכתיב ומשכב את
אביה וצבעיה כתיב ומשכב
עמו (שם). כותיבם גרי
אריות הן. דכתיב כספר
מלכים וישלח ה' בהם את
האריות, ומגמיה כדכתיב
הם גלות שומרון
(יבמות כד). והרי הם
כע"מ גמורים (סנהדרין
פג). כל הכתובים.
שמאלו כנגדים (יבמות
טו). הבאים מואב
טהורים. שכן עובדי
כוכבים ודמן טהור (נדב)
(ו). לפי שלא גזרו על כתיבי
עובדי כוכבים (יבמות טו).
מפני שהן גרים, ודמן
מטמא (שם) ודמן טמא
(נדב טו). וטועים. שלא
מאנין את כתיביה (שם)
שהמירום דהם וגזרו על פי
כתיביהם שאף על פי
שטעלו שהמירום, ישראלים
הם (יבמות טו). מבין
הנכרים. שאין ישראל
קדים שם (שם). שלא
נחשדו. ומכשחן אותם
(נדב טו). גרי אמת הן.
מתחילין גרים גמורים היו
ועבשו הרשעו (סנהדרין
פג) ודמן טמא (נדב
טו). שיש להם קנס.
אם אספה אדם עמו
לצויה משום כסף כדכתיב
(דברים כג) ועמ האדם
השוכן וגו' (כתובות כט).
הבא על המזוזה.
ואע"ג דלא קריין ביה
ולו תהיה לנשה שהרי
אינה ראויה לקיימה, אפילו
הכי יש לה קנס (שם)
(א). ועל הנתניה. מן
הנבעושים והיא אסורה
לקבל, דדוד גזר עליהם
כדאמרין ציבמות (שם).
ועל שם יתנס יהושע
חוטבי עצים וטובי מיט
וגו' (יהושע ט) קרי להו
מתים (כתובות כט). ועל
הבורות. קסבר גרי אריות
הן וישן בלאו לא מתחילין
בם (שם) ועי' יומ"ט (שם).

מואב וצבראשית רבה סוף פרשת ואלא קאמר דכששלח דוד יואב אל ארס נהרים ואל ארס לוצה פגע צמואצים ונקש לאצדם והציאו לו אקטראות שלהם אל תצר את מואב והשיב דוד שהם פילצו גדר מחילה דכתיב וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור משמע שמאותה שעה הותרו ומירץ ר"י דדיחויא בעלמא השיב וקרא דשופטים (ש) [שלחם] עגלון מלך מואב היה לו להציא אלל שמן המורה היה רוצה להציא (א) [להם תשובה] מפני חילול השם אע"פ שעל אדומים מיימי קרא דקבלה ויאסוף אליו בני עמון ועמלק וילך (א) ויך את ישראלן וירשו את עיר התמרים מ"מ כל זמן דמשכח דברי תורה ניחא ליה לאתויי:

מואבים עצמן י"א ב"ש שבן. ואל"ת מינה מואב אדומי ועמון מאי איכא למימר וי"ל דלכטריך לאסור בהן אנגריא שהיו מותרים לאנגריא היה עושה שלא ברשות ואע"פ שמוכר ב' פרדות על עמון לא אכטריך אלל משום מואב: **לעולם יקדים אדם לדבר מצוה.** לשם מזהה הכוונה כדאיתא בפרק מי שאלמר הריני גזיר ושמע חזירו ואלמר ואלני (מיר דף כג.). **גרי אריות הן.** ואע"ג דפסקינן ב"ק דיבמות (דף טו). הלכה (א) דגרי אמת כולן הני מילי היכא שמתגייסים לגמרי אלל גרי אריות דהכא לא נתגיירו לגמרי כדכתיב בקרא את ה' היו יראון ואת אלהיהם היו עובדין ומי"ד גרי אמת סבר דלכסוף נתגיירו לגמרי: **וחכמים** משהיה. בפרק דס הגדה (גדה טו) פריך אי ישראל מטריין דמאן מטמו ומשני מבין ישראל ומבין הכותים כדכרייהם טמאים ל"כ דכותים גרי אמת הן והנמנאים בערי ישראל טהורין שלא נחשדו על כתיביהם ואכטועי מנעמי להו והנמנאים בערי הכותים ר"מ מטמא נחשדו על כתיביהם וחכמים מטהרים ללא נחשדו:

על הנתניה. בכמוצות פרש"י דלכטריך לאשמעוין שיש להם קנס אע"פ שדוד גזר עליהם והקשה ר"ת דמדאורייתא אסירי בלאו דלא תתחנן כדמטיק רבא ב"פ הערל (יבמות דף עו.) דבגיותן לית להו חתנות וכי מגיירי אית להו חתנות ובפרק אלו הן הלוקין (מכות יג.) קתשיב נתינה וקתם נתינה דקמיני בכל מקום היינו בגיורת שיש לה קנס ותפסי בה קדושין ובפרק יש מותרות (יבמות פה.) משמע נמי דנתינה דאורייתא דלמר ממורת ומתינה איכא צינייהו למי"ד דאורייתא הא נמי דאורייתא וצריש אלו נערות (כתובות דף כט.) גבי פלוגתא דשמעון העימני ור"ש בן מנסיא ואור"ת דדוד לא גזר עליהם אלא שעבוד אלו נערות ראויה להאריך צוה יומ"ת

ועל הבורות. סוגיא דשמעון מוכחא דקסבר גרי אמת הן ואל"ת א"כ מה חידוש לומר שיש להם קנס וכי תימנא משום דלמר רבא נמערבו בהן מרישא שמעיין ליה דיש להן קנס ואפילו דלאי ממזר וכ"ש ספק ממורת וי"ל דהיא גופה קמ"ל דגרי אמת הן דאם היו גרי אריות לא היו להן קנס וא"ת ולרבא דלמר בפרק עשרה יוחסין (שם) דעבד ושפחה נמערבו בהן אמאי יש להן קנס נימא לה אייתי ראייה דלאו שפחה את ושקול דהא שפחה אין לה קנס כדמוכח בלאו נערות (כתובות ד' כט.) ועל כרחק לאו מטעם שהיא בחזקת בעולה אין לה קנס כדאמרין צירושלמי דשפחה אפילו משומרת אין לה קנס ואע"ג דרוצן לאו שפחה יניחו מ"מ תקשה לשמואל דלמר אין הולכין בזמון אחר הרוב וי"ל משום דכל חדא מוקמינן לה בחזקת אביה שהשפחות נמערבו בהן ונשאו לכותים אף על גב דלרבא פסלו כותים משום איסור שפחה ולא מוקמינן להו בחזקת אביהן מ"מ לענין קנס לא מחשבינן להו כשפחה שלא יהא חוטא נשכר ואף על גב דנקט רבא עבד ושפחה לאו דוקא לפי מה שפירש שהשפחות נשאו לכותים והכותים לעבד ואם כן משום עבד אין לפסול דנכרי ועבד הבא על בת ישראל הולך כשר: **ה"ג** נקבום. מדרבנן לדרבנן ממי היו מצי למיפרך דמורו רבנן דקנסין להו דקמיני שור של ישראל שנגה שור של כותי פטור אלא משום דקנס מתניין רבי מאיר פריך מרבי מאיר ארבי מאיר: **שלא**

מואבים עצמן לא כל שכן אמר לו הקב"ה לא כשעלתה על דעתך עלתה על דעתי שתי פרידות טובות יש לי להוציא מהן רות המואביה ונעמה העמונית והלא דברים ק"ו ומה בשביל שתי פרידות טובות חם הקב"ה על ב' אומות גדולות ולא החריבן בתו של רבי אם כשרה היא וראויה היא לצאת ממונה דבר טוב על אחת כמה וכמה דהוה היה אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה אפילו שכר שיחה נאה דאילו בכירה דקאמרה מואב אמר לו הקב"ה למשה יאל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה מלחמה הוא דלא הא אנגריא עביד בהו צעירה דקאמרה בן עמי אל"ה הקב"ה למשה וקרבנת מול בני עמון אל תצורם ואל תתגר בם כלל דאפילו אנגריא לא תעביד בהו (א) ואמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יהושע בן קרחה לעולם יקדים אדם לדבר מצוה שבשביל לילה אחת שקדמתה בכירה לצעירה קדמתה ארבע דורות לישראל עובד ישי ודוד ושלמה ואילו צעירה עד רחבעם דכתיב וישם אמו נעמה העמונית ת"ר שור של ישראל שנגה. שור של כותי פטור ושל כותי שנגה שור של ישראל תם משלם חצי נזק ומועד משלם נזק שלם ר"מ אומר שור של ישראל שנגה שור של כותי פטור ושל כותי שנגה שור של ישראל תם בין מועד משלם נזק שלם למימרא דסבר ר"מ (א) כותים גרי אריות הן ורמינהו (ד) כל הכתמים הבאים מרקם טהורים רבי יהודה מטמא מפני שהן גרים וטועים מבין הנכרים טהורים מבין ישראל ומבין הכותים ר"מ מטמא ויחכמים במטהרין שלא נחשדו (א) (ישראל) על כתיביהן אלמא קסבר ר"מ כותים גרי אמת הם א"ר אבהו קנס הוא שקנס ר"מ בממונם שלא יטמעו בהם מתיב רבי זורא (א) ואלו נערות שיש להם קנס הבא על הממורת ועל הנתניה ועל הכותיות ואי ס"ד קנס ר' מאיר בממונם ה"ג נקבום כדי שלא יטמעו בהן אמר אביי כדי שלא

מואבים עצמן. שהתחילו בקלקול ושכרו את בלעם: פרידות. גזולות: **כמו של רבי אס ראוי.** לזרע כשר על אחת כמה וכמה שתמיה: **דקאמרה מואב.** לשון פרידות שהוא מאציה: **אנגריא.** להשתעבד בהן להציא להם מים ומזון: **שור של ישראל שנגה לשל כותי פטור.** לקמן מוקי טעמא דקנס הוא שקנסו שלא יטמעו ישראל צבנותיהם ודיין דקנס זה אלל כולי האי לא קנסין שיהו הם משלמים על התם נ"ש ור"מ חשיב כותי כנכרי: **גרי אריות הן.** כספר מלכים (ג י) מפורש וישלח ה' בהם את האריות וכותים כתיבי התם ויצא מלך אשור (אנשים) מכותה וקא חשיב שאר מקומות: **מרקם טהורים.** עיר שרובה נכרים היא ודס נכרים טהור מדאורייתא דכתיב (ויקרא טו) דבר אל בני ישראל אשה כי תזרע וילדה בת ישראל מטמאה בלידה וצנדה ולא נכרית ואע"ג דרבנן גזרו עליהם שיהו כזבין על כתיביהם לא גזרו דהא כתיבין דישלח גופייהו מדרבנן ויניחו דמדאורייתא דס יהיה וצנה בצערה כתיב (שם טו) שתרצהו מגופה ולא שתמלאנהו בצנדה ואפילו ראתה מגופה אמרינן בצמ' נדה (דף לד.) שלא גזרו על דס נכרית טומאה אלא בעודו לח אומרים כרוקה וכממי רגליה מטמאין לה ואינן מטמאין יבש: **רבי יהודה מטמא מפני שהן.** רוצן גרים ודמן מטמא וכישראל הם אלל שהם טועין ונוהגין בחוקות הנכרים והרי זה כישל מומרי"ו: **מבין ישראל נו.** בצמ' נדה (דף טו) פריקין אי דישלח טהורין דמאן טמאין ותריצין לה הכי מבין ישראל ומבין הכותים טמאים והנמנאים בערי ישראל במקום הפקר טהורים שלא נחשדו על כתיביהם להפקינן אלא מנעיין אותם שלא יטמאו בהן טהרות והנמנאים בין הכותים ר"מ מטמא נחשדו על כתיביהם ויחכמים מטהרין שלא נחשדו על כתיביהם להפקינן אלא

מנעינים אותם עד שיכבסו. אלמא מדאמר ר"מ דס כותים מטמא אלמא גרי אמת הן: **קנס הוא נו.** וקניס ליה טפי מת"ק:

משום ממזר מאחיות ומאשת איש (קדושין דף עו.) ממזר מאחיות ומאשת איש נתערבו בהן מרישא שמעיין ליה דיש להן קנס ואפילו דלאי ממזר וכ"ש ספק ממורת וי"ל דהיא גופה קמ"ל דגרי אמת הן דאם היו גרי אריות לא היו להן קנס וא"ת ולרבא דלמר בפרק עשרה יוחסין (שם) דעבד ושפחה נמערבו בהן אמאי יש להן קנס נימא לה אייתי ראייה דלאו שפחה את ושקול דהא שפחה אין לה קנס כדמוכח בלאו נערות (כתובות ד' כט.) ועל כרחק לאו מטעם שהיא בחזקת בעולה אין לה קנס כדאמרין צירושלמי דשפחה אפילו משומרת אין לה קנס ואע"ג דרוצן לאו שפחה יניחו מ"מ תקשה לשמואל דלמר אין הולכין בזמון אחר הרוב וי"ל משום דכל חדא מוקמינן לה בחזקת אביה שהשפחות נמערבו בהן ונשאו לכותים אף על גב דלרבא פסלו כותים משום איסור שפחה ולא מוקמינן להו בחזקת אביהן מ"מ לענין קנס לא מחשבינן להו כשפחה שלא יהא חוטא נשכר ואף על גב דנקט רבא עבד ושפחה לאו דוקא לפי מה שפירש שהשפחות נשאו לכותים והכותים לעבד ואם כן משום עבד אין לפסול דנכרי ועבד הבא על בת ישראל הולך כשר: **ה"ג** נקבום. מדרבנן לדרבנן ממי היו מצי למיפרך דמורו רבנן דקנסין להו דקמיני שור של ישראל שנגה שור של כותי פטור אלא משום דקנס מתניין רבי מאיר פריך מרבי מאיר ארבי מאיר: **שלא**

(א) מיר כג: הוימיו י;
(ב) מיר שס הוימיו יא;
(ג) ויבמות כד: קדושין עה;
(ד) סנהדרין פה: מולין ג: נדה
(טו); (ז) ויבמות טו: נדה טו;
(ח) מהר"ש מ"א; (י) כמוצות
יא. כט.; (א) כס"א: משומה,
(ב) כס"ג.

תורה אור השלם

1. ויאמר ה' אלי אל תתגר בם מלחמה פי לא אתן לך מארצו ירשה בי לבני לוי נחתי את ער ירשה: דברים ב ט
2. וקרבת מול בני עמון אל תצורם ואל תתגר בם פי לא אתן מארץ בני עמון לך ירשה פי לבני לוי נחתיה ירשה: דברים ב יט
3. ורחבעם בן שלמה מלך יהודה בן ארבעים ואחת שנה רחבעם במלכו השבע עשרה שנה מלך בירושלם הצייר אשר בחר ה' לשום את שמו שם מבל שבטי ישראל ושם אמו נקמה דעמנית: מלכים א יד כא

הגהות הב"ח

(א) תיב' ד"ה גרי וכו' הלכה דבולין גרי אמת ה"מ:

גליון הש"ס

נב' שור של כותי פטור. ע"י סנהדרין דף פה ע"ב מוס' ד"ה ושור ישראל:

רבינו חננאל

כל הכתמים הבאים מרקם טהורים ורבי יהודה מטמא מפני שהן גרים וטעו. הכתמים הבאים מן הגוים טהורים. פי' שאין כתיבי גרים מיטמאין.